

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік	20 кор.
на пів року	10 кор.
на чверть року	5 кор.
на місяць	170 кор.

За границею.

на цілий рік	16 рублів або 36 франків
на пів року	8 рублів або 18 франків
Поодинокі	число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра русе» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
о 5½ год. по полудні.

Редакція, адміністрація і
експедиція «Руслана» під ч. і.
пл. Домбровського (Хорунжини). Ек-
спедиція місцева в Агенції Со-
коловського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженє. —
Рекламації неопечатані вільні
від порта. — Оголошенє зви-
чайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 40 с. від стрічки. По-
дяки і приватні донесеня по
3) с. від стрічки.

Які волливі і наслідки може мати японсько-російська війна?

(X) Японсько-російська війна, яка імовірно вже почала ся дійсно, не є такою несподіванкою, як би се могло спершу здавати ся. Се річ зовсім ясна, що тут розходить ся о верховладу в Азії східній між Росією а Японцями, а корейська справа є лише поведом про людске око. Обидві сторони проволікали, скільки було спроможно, щоби відповідно приладити ся до війни. Японці імовірно вже готові і уоружені, тимто і пруть они до війни.

Вислід сеї війни очевидно непевний, але ісеж таки Росія була-б красше зробила, наколиб була так довго не проволікала і не лишала Японцям стільки часу до приготования. Колиж вже мало дійти до війни, то для Росії було-б се кориснійше тоді її вести, коли Японці були відокремлені і не могли числити на яку небудь поміч з боку. Підчас бурскої війни находила ся Англія у вельми скрутнім положенню і була-б дуже рада, наколиб лише не тикано її індійських займищ і африканських областей. То ді повинна була Росія розпочати заціну війну. Тимчасом цар Микола конференціями в Газі, списуванем протоколів роземних судів і мріями про вічний мир пропустив пригідну пору. Вічний мир з за зеленого дипломатичного стола показав ся пустою мрією, а тепер виступили наперед дійсні відносини. Росія приневолена вести війну з Японцями і бачить, що Японців пре до сего Англія. Тепер може Росія зрозуміти, як то непотрібно оберегала Англію, яка тоді була в скрутнім положенню, а тепер користує ся пригідною хвилею, щоби Росії підорвати ноги.

Східно-азійська війна не остане без впливу і наслідків для австро угорської монархії і то не лише з фінансового становища. Папери на біржі спадають, а ворохобня в Македонії росте. Се найбільше доторкує ся інтересів нашої держави. Туреччина і Болгарія бачать тепер добре, що Росія приневолена зосередити всі свої сили на далекому Сході, що там буде приневолена видавати нагромаджені грошеві засоби, отже не буде могла журити ся балканською справою. Так в Царгороді, як і в Софії починають підносити голову, а Борис Сарафов неперечно вважає сеї події пригідними для себе, щоби стати володарем Македонії. Не легко отже буде удержати в спокою розогнені уми, а надії на спокій на Балканьскім півострові розпливають ся як весняний сніг.

Одинокий захист в південно-східній Европі дає Росії Австрія. Порозуміне Австрії з Росією малю метою, не допустити тут до витворення в європейськім Сході областних змін і нових держав. Тим способом сим порозумінем звязала соб: Австрія руки супроти Росії і се для неї вельми вигідно, але чи се корисно для Австрії приглядати ся бездільно подіям, на се не трудно відповісти. Берлинським договором

вложено на Австрію обовязок удержати status quo на Балкані, але скоро Туреччина, Болгарія і Македонія змагають зовсім виразно до зміни балканьскої карти, то годі, щоби Австрія із заложеними руками сему приглядала ся. Порозуміне з Росією з 1897 р. змагає до того, щоби нічого не починати, що могло би нарушувати область інтересів Росії на Балканьскім півострові. Австрія дійсно обминає всяку нагоду, щоби, хорони Боже, не посуджено її серед теперішнього положення о самолюбовство політичне. Се справді добре, що справи сеї ведуть австрійські кетманьчі так, щоби не можна Австрії зробити докору, що она перша починає ворохобню. Одначе Австрія повинна мати бачне око на всі ті події і пригідну хвилю використати. Вжеж не можна вимагати від Австрії, щоби она була засуджена на цілковиту бездійність, для того, що союзник може найти ся в скрутнім положенню.

На далекому Сході, в Азії будуть тепер оружем рішати ся далекоюглі економічно-політичні питання. Росія не пірве ся до війни без розваги, а колиб насунула ся пригідна хвиля, то не було-б злочинном, наколиб Австрія не подбала також про свої інтереси і самохить зрєкла ся всяких користий. Се не залежить від Австрії відчувати розвязку балканьскогo питання, або его викликувати, але коли на Балканьскім півострові з весною почне ся нова ворохобня, тоді Австрія має обовязок зробити там своє, щоби відтак не вийшла з порожними руками. Австрія не може і не повинна занедбувати своїх інтересів задля того, щоби хто не скривив ся на те. Австрія повинна взяти в свої руки провід, наколи на Балкані з весною закипить нова ворохобня. Таким способом японсько-російська війна може викликати з весною на Балканьскім півострові поважні замішання, а Австрія повинна бути готовою сповнити свій обовязок, подбати про свої інтереси.

Промова посла д-ра Евгена Олєшницького

на 15. засіданню галицького сейму дня 29. жовтня 1903 в справі отворення рускої гімназії в Станіславові.

Висока палато! Дебата над сим предметом, при котрім стоїмо, перейшла широко поза границю, поза рами звичайної шкільної дебати. То вже не шкільна дебата, то вже навіть не строго політична розправа, то один видатний фрагмент з історії польско-рускої справи, то одна битва зведена в тій віковій польско-рускій кампанії. Битва! Конець битви все мусять бути однакий, для одних лиш побіда!

Яка в тій справі буде побіда, о тим знаємо і ми, і знаєте ви, панове. Лиш не знаємо ані мя, ані ви, які наслідки і який характер тої побіди? Бо суть побіди різні, є і такі, про котрі сказав римський полководець: Ще одна така побіда, а ми пропали!

Сеї характер побіди варто поставити собі перед очи в послідній хвилі, коли та справа побіди має рішити ся, а повинні поставити собі тую kwestию передовсім самі побідники.

Коли стоїмо серед того рода ситуацією,

коли в тій палаті має місце та битва, яко один фрагмент з кампанії польско-рускої, коли справа станула на вістрі ножа, то менї здає ся, що кожде чутство менше ту є по нашої стороні оправдане, як чутство вдячності. А помимо того ми вдячні комісії а в особенності справоздателям, а іменно вдячні за їх отвертість. То справоздане, котре нам в руки дано, то такий цікавий документ, що той документ повинен народ руский собі заховати, яко історичний доказ, на яких основах і в який спосіб сейм галицький поринив о его правах.

За сеї документ будуть різні круги надзвичайно вдячні послови заліщицькому, а передовсім різні агітатори; тепер відпаде потреба друкования писем і брошур агітаторських, вистарчить то справоздане розквітнути тисячами между народ: се є надзвичайно добре і успішне средство агітаційне і з тих зглядів заслуговує собі справоздавець з сих кругів на надзвичайно велике признанє.

Прошу панів! Если документ такий як справоздане комісії, має рішати о так далеко ідуцій річї, о борбі между двома народами, то прецінь можна би вимагати, щоби в тим документі бодай якийсь позитивний, річевий аргумент був захований. Сего вже сама честь справи вимагає — про honore самої справи повинно ся то зробити.

Тимчасом як виглядає той документ? Отсе, комісія шкільна не заперечує, що потребам культурним руского народа відповідає утворене в короткім часі нової гімназії з язиком руским.

Як є такий певник, така теза принята і стверджена комісією шкільною по так довгих дослідах, процедерах, запитанях урядової ради шкільної краєвої, по сконстатованю всіх опиній з властей шкільних — если комісія таке переконане в такім акті, як справоздане сеймове, висказує, а если притім конклюзія з тим фактом стоїть в діаметральній суперечности, то мусить бути якийсь аргумент дуже важливий, надзвичайно стійний, строго річевий, котрим того звернене конклюзіи в зовсім противний бік від факту могло бути оправдане.

Шукав я того аргументу в справозданю комісії, але найти не можу. Цілий аргумент обмежує ся на тоє, що (читає): «агітація радикальна, ктура справи гімназиум рускего в Станіславове ужила до своїх целюф, обцих зупелне школі, а навет млодзєж учонцов сен усїловала ужиць за своє нажендзе, попустила обещє варункі».

Знова відкликнує ся се справозданє на аргумент, на участь молодіжи в загально-страйковій агітації. Я, прошу панів, думаю, если обєктивно приглянемо ся річї, то мусимо дійти до пересвідченя, що се аргументом проти заснованя рускої гімназії в Станіславові бути не може. Страйк був то прояв чисто економічний — і з тим характером треба числити ся; страйк не стоїв в жадній звязї з гімназією. Можна горорити о прасї в політиці, о товариствах, о всяких инших організаціях, але не о школі. Яку звязь має школа зі страйком?

Сказано тут, що навіть ученики гімназії брали участь в страйку. Я сему рішучо заперечую, так не було. Передовсім, коли страйк розпочав ся? в другій половині червня; тоді ученики участі брати в страйку не могли, а по 15. липня страйки всюда скінчили ся або кінчили. Було много розправ страйкових минулого року

